

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ν. ΡΑΖΕΛΟΣ

Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω

Αριστοτέλους 98, 1ος όροφος, Πλ. Βικτωρίας, ΤΚ 104 34, Αθήνα

Τηλ: 2108234774 & 6948234774

ΝΟΜΙΚΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

(σύμφωνα με το άρθρο 36 § 1 του Ν. 4194/2013 - Κώδικα Δικηγόρων)

Προς κάθε ενδιαφερόμενο πρόσωπο

για χρήση από οιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο

ενώπιον κάθε αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής στην ελληνική επικράτεια

I. ΝΟΜΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ:

Ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων των Μαθητών των Πειραματικών Δημοτικών Σχολείων Μαρασλείου Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών μου έθεσε τα ακόλουθα νομικά ερωτήματα:

1ον) Είναι σύλληψη η 77446/Δ6/15.5.2015 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΦΕΚ Β 910/19.5.2015) σχετικά με την εισαγωγή των μαθητών στα Πειραματικά Σχολεία όσον αφορά την διαδικασία κλήρωσης για την εισαγωγή μαθητών στα Πειραματικά Δημοτικά Σχολεία, όπως είναι το Μαρασλείο Δημοτικό Σχολείο (12θέσιο, 3θέσιο, 1θέσιο) και ειδικότερα όσον αφορά την πρόβλεψη ειδικών ποσοστών για την κλήρωση ειδικών κατηγοριών μαθητών και μαθητριών;

2ον) Είναι νόμιμη η ενδεχόμενη πρόβλεψη διαδικασίας πλήρωσης κενών θέσεων μαθητών και μαθητριών των Πειραματικών Δημοτικών Σχολείων (πλην της Α Δημοτικού) αποκλειστικά από αδέρφια μαθητών και μαθητριών που ήδη φοιτούν σε αυτά και σε περίπτωση που τα ενδιαφερόμενα αδέρφια υπερβαίνουν τις υφιστάμενες κενές θέσεις η πλήρωση των κενών θέσεων με κλήρωση κατά προτεραιότητα έναντι λοιπών υποψηφίων (μη αδελφών);

II. ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Για τα νομικά ερωτήματα που μου τέθηκαν ισχύει σήμερα το ακόλουθο νομοθετικό πλαίσιο:

Με το άρθρο 44 § 5 του Ν. 3966/2011, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 11 του Ν. 4327/2015 και ισχύει, προβλέπεται ότι:

«Η εισαγωγή μαθητών και μαθητριών στα Πειραματικά Σχολεία γίνεται αποκλειστικά με κλήρωση και υπό όρους απόλυτης διαφάνειας. ... Σε κάθε περίπτωση η κλήρωση των μαθητών και μαθητριών αφορά στην εισαγωγική σχολική τάξη και μόνο, ενώ για τη μετάβαση από το σχολείο της μίας βαθμίδας στο σχολείο της επόμενης βαθμίδας εκπαίδευσης με το οποίο συνδέεται, εφόσον αυτό υπάρχει, δεν διενεργείται επιπλέον κλήρωση. Διαδικασίες κλήρωσης μαθητών και μαθητριών διενεργούνται μετά την εισαγωγική σχολική τάξη μόνο για τη συμπλήρωση τυχόν κενών θέσεων που προκύπτουν στην επόμενη τάξη της ίδιας ή της επόμενης βαθμίδας, στην περίπτωση που το σχολείο είναι συνδεδεμένο με σχολείο επόμενης βαθμίδας.»

Με το άρθρο 52 § 2 του Ν. 3966/2011, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 52 του Ν. 4327/2015 και ισχύει, προβλέπεται ότι:

«Με αποφάσεις του Υπουργού Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν στη διεξαγωγή της κλήρωσης ...»

Κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 52 § 2 του Ν. 3966/2011, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 15 του Ν. 4327/2015, εκδόθηκε η 77446/Δ6/15.5.2015 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων σχετικά με την εισαγωγή των μαθητών στα Πρότυπα και στα Πειραματικά Σχολεία και τις σχετικές με αυτήν ρυθμίσεις (ΦΕΚ Β 910/19.5.2015), η οποία κατά το μέρος που αφορά την εισαγωγή μαθητών στα Πειραματικά Δημοτικά Σχολεία για το σχολικό έτος 2015-2016, προβλέπει σήμερα τα εξής:

«Αν το Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο δεν συνδέεται με Πειραματικό Νηπιαγωγείο, η εισαγωγή των μαθητών/τριών θα γίνει αποκλειστικά με κλήρωση.

Οι ενδιαφερόμενοι γονείς και κηδεμόνες για την εισαγωγή των μαθητών στο Δημοτικό οφείλουν να υποβάλουν ηλεκτρονικά αίτηση στην ηλεκτρονική πλατφόρμα της Δ.Ε.Π.Π.Σ., στην οποία θα δηλώνουν το Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο που επιθυμούν, κατά το χρονικό διάστημα από 22 Μαΐου έως και 9 Ιουνίου 2015. ...

Τα έγγραφα, τα οποία ορίζει ο νόμος για την εγγραφή των μαθητών, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που τυχόν δικαιολογούν την ένταξη των μαθητών στην ειδική κλήρωση του 20%, θα κατατεθούν από τους γονείς και κηδεμόνες των μαθητών που θα κληρωθούν, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας της κλήρωσης και στο πλαίσιο της διαδικασίας εγγραφής.

Μετά τη λήξη της προβλεπόμενης προθεσμίας υποβολής αιτήσεων, αν ο συνολικός αριθμός των υποψηφίων μαθητών και μαθητριών είναι ίσος ή μικρότερος από τον αριθμό των προβλεπόμενων θέσεων, το οικείο ΕΠ.Ε.Σ. αποφασίζει την εισαγωγή όλων ανεξαιρέτως των υποψηφίων. Αν αντίθετα ο συνολικός αριθμός των υποψηφίων μαθητών και μαθητριών είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των προβλεπόμενων θέσεων, επιλέγονται με κλήρωση (γενική και ειδική), σε ίσο αριθμό από κάθε φύλο, όσοι μαθητές ή όσες μαθήτριες απαιτούνται για την πλήρωση οπωσδήποτε όλων των θέσεων.

Η ανωτέρω κλήρωση θα διεξαχθεί την Τρίτη, 16 Ιουνίου 2015 μέσα στο οικείο διδακτήριο και ενώπιον των ενδιαφερομένων γονέων, από τριμελή επιτροπή γονέων, που ορίζεται από τους ίδιους. ... Το έργο της επιτροπής λήγει με τη σύνταξη ειδικού σχετικού πρακτικού.

Αρχικά θα διεξαχθεί η γενική κλήρωση, σύμφωνα με την οποία θα επιλεγεί το 80% των προκηρυσσομένων θέσεων, στην οποία θα συμμετέχουν όλοι οι υποψήφιοι μαθητές και μαθήτριες.

Στη συνέχεια θα διεξαχθεί η ειδική κλήρωση, με την οποία θα επιλεγεί το 20% των προκηρυσσομένων θέσεων για μαθητές και μαθήτριες οι οποίοι είναι:

- α) δίδυμοι/ες ή τρίδυμοι/ες ή υιοθετημένοι/ες αδελφοί/ες μαθητών ή μαθητριών που κληρώθηκαν και έχουν γεννηθεί το ίδιο έτος,
- β) αδελφοί/ες μαθητών/τριών που ήδη φοιτούν στο Δημοτικό ή στο συνδεδεμένο Πειραματικό Νηπιαγωγείο, Γυμνάσιο ή Λύκειο (εάν υφίστανται) και δεν φοιτούν στην τάξη αποφοίτησης της καταληκτικής σχολικής μονάδας και
- γ) παιδιά εκπαιδευτικών που υπηρετούν με πενταετή θητεία στο Πειραματικό Δημοτικό ή στο συνδεδεμένο Νηπιαγωγείο ή στο συνδεδεμένο Γυμνάσιο ή στο συνδεδεμένο Λύκειο (εάν υφίστανται) και δεν αποχωρούν από το σχολείο στο τέλος της σχολικής χρονιάς, κατά την οποία διεξάγεται η κλήρωση.

Αρχικά κληρώνονται οι δίδυμοι/ες ή τρίδυμοι/ες αδελφοί/ες ή υιοθετημένοι/ες αδελφοί/ες εκείνων των μαθητών/τριών που έχουν επιλεγεί στην γενική κλήρωση.

Οι τυχόν κενές θέσεις που δεν έχουν καλυφθεί με την προηγούμενη κατηγορία καλύπτονται από μαθητές και μαθήτριες της κατηγορίας (β).

Αν υπάρχουν ακόμη κενές θέσεις, αυτές καλύπτονται από μαθητές και μαθήτριες της κατηγορίας (γ).

Στη περίπτωση αυτή προτεραιότητα έχουν τα παιδιά εκπαιδευτικών του Δημοτικού και ακολουθούν τα παιδιά των εκπαιδευτικών του συνδεδεμένου Νηπιαγωγείου, του συνδεδεμένου Γυμνασίου και του συνδεδεμένου Λυκείου. Την τυπική εγκυρότητα της κλήρωσης εγγυάται με την παρουσία του το ΕΠ.Ε.Σ. του Πειραματικού Σχολείου (Δημοτικού).

Παράλληλα, για την πλήρωση των κενών θέσεων, που τυχόν θα παραμείνουν μετά την ειδική κλήρωση επιλογής του 20% ή θα δημιουργηθούν κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους, καταρτίζονται την ίδια ημέρα δύο πίνακες, ένας για τους μαθητές και ένας για τις μαθήτριες, στους οποίους αναγράφονται κατά σειρά μέχρι 30 μαθητές ή μαθήτριες, σε κάθε πίνακα αντίστοιχα, οι οποίοι επιλέγονται ως επιλαχόντες με κλήρωση που γίνεται μεταξύ των μαθητών και μαθητριών που δεν κληρώθηκαν για την κάλυψη των προβλεπόμενων κενών θέσεων. Για την περίπτωση των επιλαχόντων δεν υφίσταται κλήρωση ειδικών κατηγοριών.

Αμέσως μετά τη διεξαγωγή των κληρώσεων και τη σύνταξη του σχετικού πρακτικού από την επιτροπή των γονέων και κηδεμόνων, το ΕΠ.Ε.Σ. επικυρώνει το αποτέλεσμα και γνωστοποιεί με σχετική έγγραφη ανακοίνωση τα ονόματα των μαθητών και μαθητριών που καταλαμβάνουν τις καθορισμένες θέσεις. Με παράλληλη ανακοίνωσή του γνωστοποιεί επίσης τους δυο πίνακες με τους επιλαχόντες της προηγούμενης παραγράφου, των οποίων η ισχύς παύει με τη λήξη των μαθημάτων του διδακτικού έτους 2015-2016. ...

Οι κενές θέσεις των λοιπών τάξεων, πλην της Α', για κάθε Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο καλύπτονται με κλήρωση, εφόσον οι ενδιαφερόμενοι είναι περισσότεροι από τον αριθμό των κενών θέσεων, και ύστερα από σχετική προκήρυξη που αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων και την ιστοσελίδα του Πειραματικού Σχολείου. Η κλήρωση διενεργείται στο διάστημα από 1 έως 8 Σεπτεμβρίου το αργότερο και σε κάθε περίπτωση πριν από την έναρξη των μαθημάτων, με τη διαδικασία που καθορίζεται στις προηγούμενες παραγράφους και με την ευθύνη των οργάνων διοίκησης της σχολικής μονάδας.»

III. ΝΟΜΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Επί των παραπάνω ερωτημάτων η νομική μου άποψη είναι η εξής:

Με την ανωτέρω υπουργική απόφαση προβλέπεται η εισαγωγή μαθητών και μαθητριών στην Α΄ Δημοτικού κάθε Πειραματικού Σχολείου με κλήρωση.

Ποσοστό 80% των θέσεων κληρώνονται για όλους ανεξαιρέτως τους υποψηφίους.

Το υπόλοιπο ποσοστό 20% επιφυλλάσσεται σε ειδικές κατηγορίες υποψηφίων, οι οποίες κατά σειρά επιλογής είναι οι ακόλουθες:

1ον) Δίδυμοι/ες ή τρίδυμοι/ες ή υιοθετημένοι/ες αδελφοί/ες μαθητών ή μαθητριών που κληρώθηκαν και έχουν γεννηθεί το ίδιο έτος.

2ον) Αδελφοί/ες μαθητών/τριών που ήδη φοιτούν στο Δημοτικό ή στο συνδεδεμένο Πειραματικό Νηπιαγωγείο, Γυμνάσιο ή Λύκειο (εάν υφίστανται) και δεν φοιτούν στην τάξη αποφοίτησης της καταληκτικής σχολικής μονάδας.

3ον) Παιδιά εκπαιδευτικών που υπηρετούν με πενταετή θητεία στο Πειραματικό Δημοτικό ή στο συνδεδεμένο Νηπιαγωγείο ή στο συνδεδεμένο Γυμνάσιο ή στο συνδεδεμένο Λύκειο (εάν υφίστανται) και δεν αποχωρούν από το σχολείο στο τέλος της σχολικής χρονιάς, κατά την οποία διεξάγεται η κλήρωση.

Αρχικά κληρώνονται οι υποψήφιοι της πρώτης ανωτέρω κατηγορίας (δίδυμοι/ες ή τρίδυμοι/ες αδελφοί/ες ή υιοθετημένοι/ες αδελφοί/ες εκείνων των μαθητών/τριών που έχουν επιλεγεί στην γενική κλήρωση). Τυχόν κενές θέσεις που δεν έχουν καλυφθεί από την 1η κατηγορία καλύπτονται από μαθητές και μαθήτριες της 2ης και στη συνέχεια της 3ης κατηγορίας.

Οι υποψήφιοι μαθητές και οι υποψήφιες μαθήτριες του ειδικού ποσοστού του 20% συμμετέχουν στην ειδική κλήρωση μόνον εφόσον δεν κληρωθούν στη γενική κλήρωση που αφορά το 80% των θέσεων.

Με το άρθρο 4 § 1 Σ προβλέπεται ότι:

«1. Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου.»

Με το άρθρο 5 § 1 Σ προβλέπεται ότι:

«1. Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του ..., εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη.»

Με το άρθρο 16 §§ 2 και 4 Σ προβλέπεται ότι:

«2. Η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του Κράτους και έχει σκοπό την ηθική, πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή των Ελλήνων, την ανάπτυξη της εθνικής και θρησκευτικής συνείδησης και τη διάπλασή τους σε ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες.

...

4. Όλοι οι Έλληνες έχουν δικαίωμα δωρεάν παιδείας, σε όλες τις βαθμίδες της, στα κρατικά εκπαιδευτήρια. Το Κράτος ενισχύει τους σπουδαστές που διακρίνονται, καθώς και αυτούς που έχουν ανάγκη από βοήθεια ή ειδική προστασία, ανάλογα με τις ικανότητές τους.»

Με το άρθρο 21 §§ 1, 2, 3 και 5 Σ προβλέπεται ότι:

«1. Η οικογένεια, ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του Έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του Κράτους.

2. Πολύτεκνες οικογένειες, ανάπηροι πολέμου και ειρηνικής περιόδου, θύματα πολέμου, χήρες και ορφανά εκείνων που έπεσαν στον πόλεμο, καθώς και όσοι πάσχουν από ανίατη σωματική ή πνευματική νόσο έχουν δικαίωμα ειδικής φροντίδας από το Κράτος.

3. Το Κράτος ... παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας,

5. Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή δημογραφικής πολιτικής, καθώς και η λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων αποτελεί υποχρέωση του Κράτους.»

Από τις παραπάνω συνταγματικές διατάξεις πηγάζουν οι συνταγματικές αρχές της ισότητας και της αξιοκρατίας, οι οποίες υπαγορεύουν όπως η πρόσβαση σε όλα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα (και όχι μόνο τα ανώτατα) γίνεται με κριτήρια που συνάπτονται με την προσωπική αξία και ικανότητα των ενδιαφερομένων για την κατάληψή τους, ιδίως όταν δεν είναι αντικειμενικά δυνατή η εισαγωγή όλων των ενδιαφερομένων μαθητών σε αυτά.

Στην περίπτωση της εισαγωγής μαθητών/τριών στην Α τάξη του Δημοτικού Σχολείου, όπου ακόμη δεν έχει διαφανεί η προσωπική αξία και ικανότητά τους είναι συνταγματικώς επιτρεπτή απόκλιση από την αρχή της αξιοκρατίας και συνεπώς είναι απολύτως θεμιτή και σύμφωνη με τις ανωτέρω συνταγματικές αρχές η θέσπιση διαδικασίας κλήρωσης για την εισαγωγή μαθητών/τριών σε Πειραματικά Δημοτικά Σχολεία, όπου δοκιμάζονται νέα προγράμματα σπουδών και ωρολόγια προγράμματα, διδακτικά εργαλεία, σχολικά εγχειρίδια και άλλο εκπαιδευτικό υλικό, διδακτικές μέθοδοι και τρόποι διοίκησης και λειτουργίας τους.

Απο την αρχή της ισότητας (άρθρο 4 § 1 Σ), όμως, επιβάλλεται η ομοιόμορφη μεταχείριση των προσώπων που τελούν υπό τις αυτές ή παρόμοιες συνθήκες αλλά και η ανομοιόμορφη μεταχείριση των προσώπων που δεν τελούν υπό τις αυτές ή όμοιες συνθήκες. Ο κανόνας αυτός δεσμεύει τα συντεταγμένα όργανα της Πολιτείας και ειδικότερα τόσο τον κοινό νομοθέτη κατά την ενάσκηση της νομοθετικής λειτουργίας όσο και της Διοίκησης, όταν θεσπίζει κατά νομοθετική εξουσιοδότηση κανονιστική ρύθμιση. Η παραβίαση της συνταγματικής αυτής αρχής ελέγχεται από τα Δικαστήρια, ώστε να διασφαλίζεται η πραγμάτωση του κράτους δικαίου και η ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας εκάστου με ίσους όρους. Κατά το δικαστικό αυτό έλεγχο, που είναι έλεγχος ορίων και όχι της ορθότητας των νομοθετικών επιλογών, αναγνωρίζεται στον κοινό νομοθέτη ή την κατ' εξουσιοδότηση νομοθετούσα Διοίκηση η ευχέρεια να ρυθμίσει με ενιαίο ή με διαφορετικό τρόπο τις ποικίλες προσωπικές ή πραγματικές καταστάσεις και σχέσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες κοινωνικές, οικονομικές, εκπαιδευτικές, επαγγελματικές ή άλλες συνθήκες, που συνδέονται με κάθε μια από τις καταστάσεις ή σχέσεις αυτές, με βάση γενικά και αντικειμενικά κριτήρια, που βρίσκονται σε συνάφεια προς το αντικείμενο της ρυθμίσεως. Πρέπει, όμως, η επιλεγόμενη ρύθμιση να κινείται μέσα στα όρια που διαγράφονται από την αρχή της ισότητας και τα οποία αποκλείουν την επιβολή αδικαιολόγητης επιβαρύνσεως και την αυθαίρετη διακριτική μεταχείριση όμοιων καταστάσεων με βάση όλως τυπικά ή συμπτωματικά ή άσχετα μεταξύ τους κριτήρια (πρβλ σχετ. ΟλΣτΕ 959/2015, ΟλΣτΕ 2396/2004, ΟλΣτΕ 1253/2003, ΟλΣτΕ 1252/2003).

Ο νομοθέτης δικαιούται κατά την πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (πρβλ. ΣτΕ 4064/1990, ΣτΕ 170/1988, ΣτΕ 2216/1975), σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις να θεσπίζει αποκλίσεις από την συνταγματική αρχή της ισότητας κατά την πρόσβαση στη δημόσια εκπαίδευση, υπό την προϋπόθεση, όμως, ότι οι σχετικές ρυθμίσεις α) δικαιολογούνται από επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, β) είναι πρόσφορες για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και γ) τηρείται σε κάθε περίπτωση η αρχή της αναλογικότητας.

Ο κοινός νομοθέτης και η κανονιστικώς δρώσα εκτελεστική εξουσία μπορεί να επιβάλει περιορισμούς, οι οποίοι είναι συνταγματικώς επιτρεπτοί, εφ' όσον δικαιολογούνται από αποχρώντες λόγους δημοσίου ή κοινωνικού συμφέροντος, ορίζονται γενικά και κατά τρόπο αντικειμενικό, τελούν δε σε συνάφεια προς το αντικείμενο και τον χαρακτήρα των σπουδών (πρβλ ΟλΣτΕ 2768/2011, ΟλΣτΕ

3177/2012, ΟΛΣΤΕ 3828/1997). Ειδικότερα, όταν ο θεσπιζόμενος περιορισμός αφορά την πρόσβαση σε σχολική μονάδα προσώπων που συγκεντρώνουν τα νόμιμα προσόντα, η αρχή της αναλογικότητας επιβάλλει να είναι εμφανής και σαφώς διαγνώσιμη η αναγκαιότητα επιβολής του για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από τον νόμο σκοπού (πρβλ ΟΛΣΤΕ 3516/2013, ΟΛΣΤΕ 3340/2013).

Με βάση τις προαναφερόμενες διατάξεις των άρθρων 4 § 1, 5 § 1, 16 §§ 2 και 4 και 21 §§ 1, 2, 3 και 5 Σ είναι συνταγματικώς σύμφωνη με την αρχή της ισότητας η πρόβλεψη διαφοροποιημένης ευνοϊκής μεταχείρισης των αδελφών μαθητών και μαθητριών που φοιτούν ήδη σε Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο για προφανείς λόγους που έχουν να κάνουν με την προστασία της οικογένειας, η οποία επιβαρύνεται από τη φοίτηση παιδιών της σε διαφορετικά σχολεία της ίδιας εκπαιδευτικής βαθμίδας και για να διευκολύνεται η οικογένεια και η καθημερινότητά τους (πρβλ. Γνμδ ΝΣΚ 150/2011).

Με την ανωτέρω υπουργική απόφαση θεσπίστηκε προνόμιο εισαγωγής με κλήρωση των μαθητών και μαθητριών που είναι δίδυμοι ή δίδυμες ή τρίδυμοι ή τρίδυμες ή υιοθετημένοι ή υιοθετημένες αδελφοί ή αδελφές μαθητών ή μαθητριών που κληρώθηκαν και έχουν γεννηθεί το ίδιο έτος σε σχέση με τους αδελφούς ή αδελφές μαθητών ή μαθητριών που ήδη φοιτούν στο Δημοτικό Σχολείο όπου επιθυμούν να εισαχθούν και δεν αποχωρούν από το σχολείο στο τέλος της σχολικής χρονιάς, κατά την οποία διεξάγεται η κλήρωση.

Η προνομιακή αυτή ρύθμιση δεν παρίσταται δικαιολογημένη ούτε και σύμφωνη με την αρχή της ισότητας σε σχέση με τα λοιπά αδέρφια μαθητών, αφού ουδείς λόγος υπάρχει τα δίδυμα ή τρίδυμα ή υιοθετημένα τέκνα που γεννήθηκαν το ίδιο έτος να τυγχάνουν μεγαλύτερης προστασίας σε σχέση με τα φυσικά ή αναγνωρισμένα ή υιοθετημένα τέκνα των ίδιων γονέων που δεν γεννήθηκαν το ίδιο έτος.

Εν προκειμένω προτιμώνται τα υιοθετημένα έναντι των φυσικών τέκνων (είτε αυτά είναι γεννημένα σε γάμο είτε είναι αναγνωρισμένα) χωρίς να προκύπτει κάποια ειδικότερη ανάγκη προστασίας αυτών.

Αλλά και η προτίμηση των δίδυμων και τρίδυμων σε βάρος των λοιπών αδελφών και δη μιας τρίτεκνης ή πολύτεκνης οικογένειας δεν φαίνεται να βρίσκει έρεισμα στο νόμο ή σε κάποια ανάγκη μεγαλύτερης προστασίας τους, όταν μάλιστα η προστασία των πολύτεκνων οικογενειών αναγορεύεται από το Σύνταγμα (άρθρο 21 § 2 Σ) σε θεμελιώδη υποχρέωση του Κράτους.

Επισημαίνεται ότι κατά την προϊσχύουσα ρύθμιση κατ' εφαρμογή του άρθρου 31 § 6 του Ν. 1566/1985 πριν την κατάργησή του με το άρθρο 60 § 4 του Ν. 3966/2011, ίσχυε η Φ.27/148/Γ1/160/7.2.1995 του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΦΕΚ Β 96/14.2.1995) που με το άρθρο 6 αυτής στην αρχική του μορφή προέβλεπε ότι:

«Μαθητές Πειραματικών Σχολείων

1. *Εισαγωγική τάξη των Πειραματικών Σχολείων είναι η Α' τάξη του Δημοτικού Σχολείου. Δικαίωμα αίτησης στην Α' τάξη έχουν τα παιδιά που συμπληρώνουν τη νόμιμη ηλικία, ανεξάρτητα από τον τόπο της μόνιμης κατοικίας.*

2. *Οι γονείς που επιθυμούν να φοιτήσουν τα παιδιά τους στην εισαγωγική τάξη του Πειραματικού Σχολείου υποβάλλουν στο Συντονιστή Δ/ντή των Πειραματικών Σχολείων από 20 μέχρι 31 Μαΐου του προηγούμενου σχολικού έτος σχετική αίτηση και πιστοποιητικό Δήμου ή Κοινότητας.*

...

3. *Μετά τη λήξη της προβλεπόμενης προθεσμίας για υποβολή αιτήσεων, αν ο συνολικός αριθμός των υποψηφίων είναι ίσος ή μικρότερος από τον αριθμό θέσεων, που κατά περίπτωση το Εποπτικό Συμβούλιο, οι Διευθυντές και Προϊστάμενοι των Πειραματικών Σχολείων αποφασίζουν την εισαγωγή όλων ανεξαιρέτα των υποψηφίων.*

Αν αντίθετα, ο συνολικός αριθμός των υποψηφίων είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό θέσεων, επιλέγονται με κλήρωση όσοι, μαθητές απαιτούνται για την πλήρωση όλων των κενών θέσεων.

4. *Η κλήρωση διεξάγεται στο διάστημα από 1 μέχρι και 5 Ιουνίου μέσα στο χώρο του σχολείου, παρουσία των ενδιαφερομένων γονέων, των Δ/ντών και Προϊσταμένων των Πειραματικών Σχολείων. Ο Συντονιστής Δ/ντής καθορίζει τουλάχιστον τρεις ημέρες πριν από τη διεξαγωγή, της κλήρωσης, τον ακριβή χώρο και χρόνο που θα γίνει η διαδικασία επιλογής.*

Πριν από την κλήρωση ορίζεται από τους ενδιαφερόμενους γονείς που παρευρίσκονται, τριμελής επιτροπή γονέων, η οποία έχει την ευθύνη της διεξαγωγής της κληρωσης και της σύνταξης ειδικού σχετικού πρακτικού.

Αμέσως το Εποπτικό Συμβούλιο των Πειραματικών Σχολείων επικυρώνει το αποτέλεσμα και γνωστοποιεί με σχετικό έγγραφο πίνακα τα ονόματα των παιδιών που θα φοιτήσουν στην εισαγωγική τάξη των Πειραματικών σχολείων κατά το επόμενο σχολικό έτος.

5. *Οι δίδυμοι αδελφοί αυτών που κληρώθηκαν για φοίτηση στην εισαγωγική τάξη των Πειραματικών σχολείων μπορούν, αν επιθυμούν να συμφοιτήσουν, να εγγραφούν στην ίδια τάξη του Πειραματικού σχολείου «καθ' υπέρβαση» του καθορισμένου ανωτάτου κατά τμήμα τάξης αριθμού.*
6. *Καθ' υπέρβαση εγγράφονται και τα τέκνα των εκπαιδευτικών που υπηρετούν στα ίδια Πειραματικά Σχολεία.*
7. *Οι κενές θέσεις των λοιπών τάξεων που δημιουργούνται με την έναρξη ή κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους καλύπτονται με πλήρωση εφόσον οι ενδιαφερόμενοι είναι περισσότεροι από τον αριθμό των κενών θέσεων, και ύστερα από σχετική προκήρυξη που αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων του Πειραματικού Σχολείου το αργότερο μέχρι τέλους Ιουνίου. Η κλήρωση διενεργείται στο διάστημα από 1 μέχρι 10 Σεπτεμβρίου με τη διαδικασία που καθορίζεται στην προηγούμενη παράγραφο.*
8. *Οι μαθητές της Α' τάξης των οποίων αδέρφια φοιτούν στο Πειρ. Σχολείο εγγράφονται χωρίς κλήρωση, όταν ο αριθμός τους δεν υπερβαίνει το 10% του συνολικού αριθμού που προβλέπεται για την Α' τάξη. Σε διαφορετική περίπτωση γίνεται κλήρωση μεταξύ των υποψηφίων για τη συμπλήρωση του παραπάνω ποσοστού.*
9. ...
10. *Ο αριθμός των νηπίων, για την εγγραφή των οποίων ακολουθείται ανάλογη διαδικασία μ' αυτή των Δημ. Σχολείων, δεν υπερβαίνει τα 25 κατά τμήμα. ...»*

Στη συνέχεια το άρθρο 6 § 8 εδ. α' της Φ.27/148/Γ1/160/7.2.1995 απόφασης του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΦΕΚ Β 96/14.2.1995) τροποποιήθηκε με την Φ.27/803/Γ1/942/21.9.1998 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΦΕΚ Β 1031/1.10.1998) έτσι ώστε να προβλέπεται πως «οι μαθητές της Α' τάξης των οποίων αδέρφια φοιτούν στο Πειρ. Σχολείο εγγράφονται χωρίς κλήρωση, όταν ο αριθμός τους δεν υπερβαίνει το 20% του συνολικού αριθμού που προβλέπεται για την Α' τάξη.»

Έτσι με το προηγούμενο καθεστώς της κλήρωσης προβλεπόταν η εγγραφή στην Α τάξη του Πειραματικού Δημοτικού Σχολείου των δίδυμων (και προφανώς και των τρίδυμων) αδελφών που κληρώθηκαν για φοίτηση «καθ' υπέρβαση» του καθορισμένου ανωτάτου κατά τμήμα τάξης αριθμού, όπως και η «καθ' υπέρβαση» εγγραφή και των τέκνων των εκπαιδευτικών που υπηρετούσαν στο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο, ενώ στην ειδική κατηγορία ίση αρχικά με το 10% των υφιστάμενων θέσεων και έπειτα ίση

με το 20% των υφιστάμενων θέσεων κληρώνονταν αποκλειστικά τα αδέρφια μαθητών και μαθητριών που φοιτούσαν ήδη στο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο.

Η προϊσχύσασα, συνεπώς, Φ.27/148/Γ1/160/7.2.1995 του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων εναρμονίζεται πλήρως κατά το Σύνταγμα κατά το μέρος που αφορά τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία κλήρωσης μαθητών και μαθητριών στην Α τάξη των Πειραματικών Δημοτικών Σχολείων.

Πρόβλεψη διαδικασίας πλήρωσης κενών θέσεων μαθητών και μαθητριών των Πειραματικών Δημοτικών Σχολείων (πλην της Α Δημοτικού) αποκλειστικά από αδέρφια μαθητών και μαθητριών που ήδη φοιτούν σε αυτά χωρίς κλήρωση, εφόσον επαρκούν οι υφιστάμενες θέσεις και σε περίπτωση που τα ενδιαφερόμενα αδέρφια υπερβαίνουν τις υφιστάμενες κενές θέσεις η πλήρωση των κενών θέσεων με κλήρωση κατά προτεραιότητα έναντι λοιπών υποψηφίων (μη αδελφών μαθητών και μαθητριών που ήδη φοιτούν στο σχολείο) είναι απόλυτα εναρμονισμένη με τις ανωτέρω συνταγματικές διατάξεις περί προστασίας της οικογένειας και της αρχής της ισότητας, αφού είναι συνταγματικώς όχι μόνο θεμιτή αλλά και επιβεβλημένη η διαφοροποιημένη μεταχείριση των αδελφών, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα.

Από τη γραμματική διατύπωση και την τεολογική ερμηνεία των διατάξεων των άρθρων 44 § 5 και 52 § 2 του Ν. 4327/2015 προκύπτει ότι οι όροι και οι προϋποθέσεις για την πλήρωση κενών θέσεων μαθητών και μαθητριών Πειραματικών Δημοτικών Σχολείων καθορίζονται ελεύθερα με υπουργική απόφαση. Συνεπώς αρκεί η τροποποίηση της ισχύουσας υπουργικής απόφασης για την αλλαγή του τρόπου και των προϋποθέσεων πλήρωσης των κενών θέσεων μαθητών και μαθητριών των Πειραματικών Δημοτικών Σχολείων (πλην της Α Δημοτικού).

ΙΙΙ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Επί του 1ου ερωτήματος:

Σύμφωνα με τα παραπάνω δεν είναι σύννομη η 77446/Δ6/15.5.2015 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων κατά το μέρος που ρυθμίζει τον τρόπο εισαγωγής στα Πειραματικά Δημοτικά Σχολεία με κάλυψη ειδικού ποσοστού 20% επί των επιλεγόμενων μαθητών και μαθητριών προνομιακά από δίδυμους/ες, τρίδυμους/ες ή υιοθετημένους/ες αδελφού/ες μαθητών/τριών που κληρώθηκαν και έχουν γεννηθεί το ίδιο έτος σε βάρος των αδελφών μαθητών/τριών που ήδη φοιτούν στο ίδιο σχολείο αλλά δεν γεννήθηκαν το ίδιο έτος.

Επί του 2ου ερωτήματος:

Είναι απολύτως νόμιμη η ενδεχόμενη πρόβλεψη διαδικασίας πλήρωσης κενών θέσεων μαθητών και μαθητριών των Πειραματικών Δημοτικών Σχολείων (πλην της Α Δημοτικού) αποκλειστικά από αδέρφια μαθητών και μαθητριών που ήδη φοιτούν σε αυτά και σε περίπτωση που τα ενδιαφερόμενα αδέρφια υπερβαίνουν τις υφιστάμενες κενές θέσεις η πλήρωση των κενών θέσεων με κλήρωση κατά προτεραιότητα έναντι λοιπών υποψηφίων (μη αδελφών) με τροποποίηση της 77446/Δ6/15.5.2015 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων (χωρίς να απαιτείται νομοθετική τροποποίηση του άρθρου 44 § 5 του Ν. 3966/2011, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 11 του Ν. 4327/2015 και ισχύει).

Βεβαιώνεται δια της παρούσης, ότι ο υπογράφων την παρούσα γνωμοδότηση Δικηγόρος έχουν τη δικαιοδοσία, σύμφωνα με το άρθρο 36 § 1 του ισχύοντος Κώδικα Δικηγόρων για την σύνταξη γνωμοδοτήσεων για κάθε νόμιμη χρήση.

Αθήνα, 19 Ιουνίου 2015
Ο γνωμοδοτών Δικηγόρος